

Шорно эл, порымук да гын берр!

27 (3363) №,
2018 ий 7 июль,
шуматкече.

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Р. Николаеван фотожо.

Самырык пагыт мемнан, Самырык ме улына.

Российысе
X самырыктукум
слёт. Юбилей!

Жап: 2018 ий 2-8
июль.

Вер: Шернур район,
Марисола школ.

Мыняр участник:
100 наре.

Кушеч: Татарстан,
Пошкырт, Свердловск,
Одо, Киров, Пермь
кундемла, Санкт-Пе-
тербург, тыгак Марий
Эльсе районла гыч.

Ме кугешнен
ойлена:
– Ме марий
улына.

Девиз:
Ме марий улына,
Ваш полшен илена.
2018 ий Доброволецын
(волонтёрын) идалыкшылан
пөлеклалтын.

Лужа-влак: «Шабдар
тукум», «Йошкар Памаш»,
«Корка шүдыр», «Шер-
Ўжара».

Лужавуй-влак: Николай
Шабдаров, Екатерина
Шабдарова, Лариса
Ипулаева, Талвий Козлов.

Снимкыште: эн изи учас-
тник – Эрвина Шабдарова.
Ачаже – Роман, аваже – Юлия.

«Ямде лий» газетлан
кажне тылзын 15
числа марте почто
отделенийште возал-
таш лиеш.

Подписке

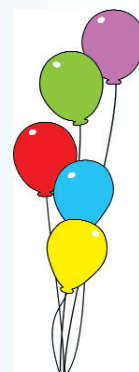

Тиде почеламутым пырля
возымо. Теат, йоча-влак, ушнен кер-
тыда. «Вконтакте» соцсетыште «Ямде
лийын» йолташыже лийман да бесе-
дыш ешаралташ йодмашым пуыман.

Тый иле

«Ямде
лийлан» –
85 ий

Газетнан кугу
пайрем –
85 ияш, но огына шонтем.
Конкурслам эртарена -
Кажнылан пөлек лиш.
Чылан газетым йоратат:
Изижат да кугужат.
Кажне арнян чот вучат
Да икте-весеылан окат.
«Ямде лийлан»
возалтат гын,
Шуко тўрлым тый палет.
Пайрем дене,
йораталме!
Кужу корным тыланем!
«Ямде лий» йоча газетым
Шокшын мые саламлем.
Нигунам ит йом, тый иле
Шуко икшыве пелен.

Юлианна ЕРМОЛАЕВА,
Виктория МАМАЕВА,
Ирина ПЕТРОВА,
Наташа СИДОРКИНА,
В.СМИРНОВ.

Александр Проханов
Бастырык-влак
Нерген

Кодшо арнян Марий Элышке кумдан палыме писатель, общественный деятель Александр Проханов толын коштын.

Тудо Марий Эл Республикым Вуйлатыше А.А.Евстифеев дене вашлийын. Чумбылат кумалтыште лийын. Йошкар-Оласе интеллигенций дене мутланен.

«Кызьтсе самырык тукум шотышто мом каласеда?» йодышлан уна тыгерак вашештен:

– Тачысе молодежь шке семынже ила. Тудын шке модышыжо, слоганже, тўняумылымашыже. Самырык-влак шоям пеш вашке шижыт, ондалымым огыт йўрате. Но мый ўшанем, нунын уло кўргў вийышт, вес семын ойлаш гын, коды манмет уло. Но тиде коды шукуштын петырналтын. Корныжым эрыкташ гын, самырык-влак калыкын ценностышо дек савырнат. Ме, кугыен-влак, нуным тарватен, уда койыш деч коранден огына керт гын, ме титакан лийына.

Л.СЕМЕНОВА.

Приборым
 школ формыш пижык-тат, а кунам те парт клочлаште йонгылыш шинчеда – йўкым пуа.

Сегынам

Йошкар-Оласе Бауман лицейын 4-ше классыштыже тунемше Ильдар Сулейманов пеш огай приборым шонен луктын.

«Корректор осанки школьников» маналтеш. Рвезын пашажым «Юные техники и изобретатели» V Всероссийский конкурсышто ончыктым. Москва конференцийыште 380 эн сай проектым акленит. Ильдарлан дипломым кучыктенит.

Морко район Тыгиде Морко библиотеке пеленысе лагерыш коштыш ўдыр-рвезе-влак «Насташи памаш» дек йолын миеныт. Легендым шарналташ гын, тиде верыште самырык ава шке азажын илышыжым кошартынеже улмаш. Но йочан пиалешыже, памаш воктеч пўрєн ден ўдырамаш эртен каенит да изи падырашым утареныт. Нуно ўдырым шке ешышкышт налыныт да Насташи лўмым пуэныт.

Насташи памаш

Сўрем кумалтышлан (12 июль) кум памаш вўд дене чывылалтман.

Тылеч вара «Насташи памаш» маналтеш. Тиде верыш шукертак нигў ок кошт.

Июль мучаш марте чодыраш пураш чарыме!

Л.ГАВРИЛОВА

Чия пайрем

Мый кенез канышым пайдалын эртараш тыршем: йўштылам, велосипед дене кудалыштам. Юля шўжаремым ончаш полшем, тўрлў модыш дене модыктем. 30 июнышто мемнан посёлкышто «Фестиваль красок» пайрем эртыш. Калык шуко погынен ыле. Мыят Соня да Катя шўжарем-влак дене пайремыш мийышна. Жапым пеш веселан эртарышна.

Анна ЯМИДАНОВА.
 Советский, 3-шо №-ан школ.

Ужар шоганын ончылжым кочкаш эн пайдале.

Йўр деч ончыч йыл-влак мланде йымач лектыт.

Марий аварийно-утарыше службын уверже почеш, июнышто 8 эн вўдыш пуренгаен колен. Йоча-влак, йўштылымда годым шекланьза! Кугыен-влак деч посна ида йўштыл!

Пушто: кок йолан шочеш, тынеш ок пура, ок куш.

Марий Элыште икымше сменяште 180 лагерь пашам ыштен. Тушто 12 тўжем ула йоча тазалыкшым пенгыдемден. 93,7 процентлан каныш пеш келшен. Кызьт кокымшо смене эрта.

Вўдшырык 40 карым кочкын кертеш.

23 - 29 июльышто Курыкмари район-ышто V «Кравец» форум лиеш. А Морко район Унчышто «Ун-чоFEST» лагерь-семинар почылтеш (12-15 июль).

Еш – илыш кече

25 ий утла
пырля кел-
шен, икой
дене илыше 70
утла ешым «За любовь и
верность» медаль дене палемдат.

8 июль –
Еш, йоратымаш да
ўшанле улмо кече

Тенийысе пайремын тамга-
же – висвис – марий сынан.
Пеледыш йырваш марий тү-
рым шерлыме. Тўржө чын да
пенгыде йоратымашым он-
чыктышо йўксым ушештара.

Икмынар ий ончыч ешыште шым-индеш йоча кушкын гын, кызыт шукуж годым – икыт-кокыт. Тачысе кечын самырык ешыште кум йоча кушкеш гын, ончен куанет. Ирина Никитична ден Владимир Викторович АПЛЕКАЕВМЫТ самырык улыт. Ириналан 28 ий, Владимирлан – 33. Ирина Пошкырт кундем Мишкан район Нерге ялыште шочын. Верысе школышто шинчымашым поген. Вара Бирскыште изирак медперсоналлан тунемын. Пелашыже – Букленды ялын шочшыжо. Специальность дене сварщик. Василисан шочмыж деч ончыч Владимир тўрлө кундемлаште пашам ыштен. Йоча-влак садикыш коштыныт, а ава озавате лийын. Шкеак пакчасаскам куштеныт, чывым онченыт. Но Ирина йоча дене шинчымаш годым яра жапым арам эртарен огыл, йодмо почеш пидын. Кызыт кумшо йоча дене мўнгыштө шинча, атлас тасма гыч пеледышым ышта. Шукерте огыл Чорайыш илаш кусненыт.

– Ирина Никитична, икшывыда-влак дене палдарыза.

– Валерийлан 8 ий. Школ деч ончычак ушышто шотлаш туныкенам, пырля буква-влакым возенна. Кужу да йөсө мут-влакым ойлаш тунемынна, марий йылмыш кусаренна. Тудлан шкаланжат тиде онгай лийын. Кызытат чўчкыдын книгагудыш коштына. Янлык-влак нерген йомакым лудаш да нунын нерген телепредаче-влакым ончаш йората. Йочасадыш коштымж годсек мураш да кушташ кумылан. Кызыт марий гимназийыште тунемеш.

Василиса 5 ияш. Йочасадыште куштымаш кружокыш коштеш. Шпагатыш шинчеш. Пластилин гыч тўрлө модышым ышта да мыланна пөлекла. Муро конкурслаште шке вийжым терген, еш нерген мурым йонгалтарен. Мыйын тўрлө арверым ыштымем тўткын онча. Кугу лиймекше полшаш тўналеш, шонем. Ик ий гыч школыш кая.

Эн изи падырашна – Софья. Тудо апрельыште шочын.

– Шуко шочшан ешыште йоча-влак коклаште тўрлыжат лиеда: я модышым тавалат, я кугуракше-влак изирак йоча-влак деке ачан-

аван тўткышыштлан кўранат. Тыгай лиеда?

– Йоча-влак келшен илат, ваш-ваш полшат. Кугуракше-влак изиракыштым арален налыт. Но южгунам ўчашымаш лектеш: кўн йоратыме мультфильмжым эн ондак ончаш, кўн йоратыме кчыкшыжым эрдене шолташ, кўным – кастене.

Йоча-влак кочаковашат дене марла кутырат.

– Мый палем: те уло еш дене пўртўсыш лектын кошташ йоратеда. Кў каяш тарата? Те але икшыве-влак?

– Чын, мый изинек чодыраште, садыште кошташ йоратем. Йоча-влакымат пўртўс деке изинек шўманден шогем. Еш дене эше онгайрак. Пўртўсын вашталтмыжым,

Кугуракше изираклан – энгертыш

тудын моторлыкшым, пеледыш-влакым ончен, чон куана. Южгунамже изирак янлык-влакымат вашлият. Ме емыжсаскам, понгым погаш коштына, тедылан вареным ямдылена. Мутлан, свежа снеге дене йогуртым ыштен кочкына. Шке ыштыме йогуртым кевытыште налме дене нигузат от тагастаре. Тылеч посна сўрал верлаште фотом ышташ йоратена. Но Софьян кушкын шумешкыже, торашке каяш ок лий.

– Тендан ешыште ала иктаж-могай йўла уло?

– Кажне ийын кенгежым уло еш дене Бирскысе кинотеатрыш коштына. Тушто йоча-влаклан модаш шуко йон уло: модыш машина, «Джунгли» модыш площадке, батут да молат. Ош Виче воктене канаш моткоч келша.

– Самырык еш-влаклан могай тыланымашда лиеш?

– Самырык мужыр-влаклан чытышым, вашумылымашым, пагалымашым тыланем. Вашла ўшанле энгертыш лияш. Йоча-влакым сайлан веле туныкташ, да шкежак нунылан пример лияш.

Христина АЛЕКСАНДРОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Ешет кугу –
пўртет кугу.

Шонаш тарата

«Сылнымут литератур илышым, ең-влакын койышыштым чын умылаш туныкта. Литератур айдемым шонаш тарата», – ойлен писатель Валентин Косоротов. Волжский район Пётъял школын тунемшыже Аня Романова

Авторын фотожо.

(снимкыште) нине ойлончо-влакын моткоч чын улмыштым «Живая классика» конкурслан ямдылалт-мыж годым эшеат раш умылен. Тудо конкурслан М.Илибаеван «Орина кова» повестыше гыч ужашым наизусть тунемын. «Мария Илибаеван произведенийже-влакым лудаш поснак йоратем. Возымо йылмыже куштылго да раш», – каласкала Аня.

– «Орина кова» повестым лудмеке, илыш нерген утларак шонкалаш тўнгалым. Ава-ачам курымеш пагалаш кўлмў шонымаш шўм-чонешемак лодемалте».

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Ойлымаш

Чодыра Оза

Кум рвезе да кок ўдыр чодыраш каеныт. Нуно олыкышто снегым погат, кайык мурым колыштыт, колым кучат, модыт. Тулым ылыжтен, кол шўрым, чайым шолтат. Каналтен темекышт, каяш тарванат.

Кенета... Чодыра Оза лектын шогалеш да ойла:

– Те молан почешда тулотым огыда йортў? Ончалза, мо лийын кертеш, – кок кидшым шаралта.

Йоча-влак тыгай шучко сўретым ужыт: тул ик пушенгыш пижеш, вара весыш, кумшыш кусна – чодыра йўлаш тўнгалеш. Шўлаш неле, пич каяш лиеш. Мом ышташ, куш пураш?

Чодыра Оза уэш кидшым шаралта да шучко сўретым петыра. Йоча-влак деч йодеш:

– Тиде тыланда кўлеш?

– Уке, Чодыра Оза! Ме йонгылышнам улылышна. Тетла тыге огына ыште! – маныт рвезе-влак да энгер деке куржын колтат. Ведра дене вўдым конден, тулотыш кышкалыт.

Тылеч вара нуно чодыраште пожар лийме нерген йолташыже-влакланат умылтарат.

Кристина КРИВАКСИНА.

Оршанке, Кугунур.

Мыскараче!

Мыскараче койышан Дима Веденькин

(снимкыште) – 1-ше номеран Шернур школын тунемшыже. Тудо М.Шкетанын мыскара ойлы-машыже-влакым лудаш йората.

– Миша кочам анекдотым каласкалеш пеш мастар лийын, – ойла Дима. – Тудым шулен каен колыштам ыле. Эше гармоньым шоктен. Чаманаш логалеш, тиде мастарлыкше мыланем куснен огыл.

Л.ГРИГОРЬЕВАН фотожо.

Тест

1. В.М.Васильевын полшымыж дене С.Г.Чавайн могай книгагудыш савыктен? Могай ийыште?

- А. «Марла календарь», 1907 ий.
  - Б. «Марий калыкын тошто годсо илышыже», 1908 ий
  - В. «Тўшка вий дене», 1909 ий
2. 1921 ийыште С.Г.Чавайн могай газет-влакын редакторжо лиеш?
- А. «Йошкар кече» ден «Голос мари»
  - Б. «Марий комунна» ден «Йошкар кече»
  - В. «Ўжара» ден «У илыш»

Книгагудо

С.Г.Чавайн

библиотеке лўмеш

Мыланна ушан лияш Кўлеш книгагудыш лудаш. Тидым пален налынна – Книгагудыш коштына.

Тушто шуко книга Йоча-влакым пеш вуча. Порылыклан туныкта,

Илыш корныш шогалта.

Алиса дене пырля Зазеркальеш пурена.

А джунглийыште Тарзан Пеш полша янлык-влаклан.

Рывыжым Агытан ден пырля Меран пўрт гыч кожена.

А сарзе Суворов дене

Элна верч кредалына.

Книга – мемнан йолташ.

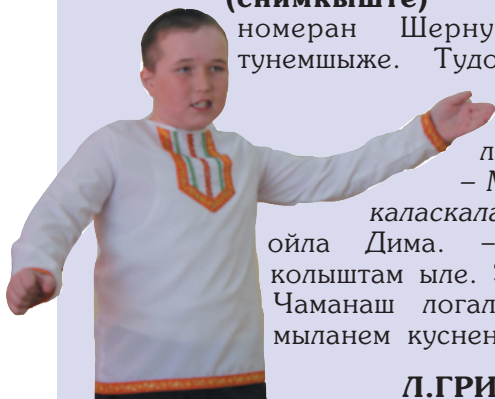
Ок кўл кылым йомдараш.

Кажне йоча палышаш:

Кўлеш книгагудыш!

Эмилия АЛЕКСАНДРОВА.

Морко, Коркатово.

Шүм-чоңым нөлтүшө сылнымут пайрем

28 июньышто Морко район Күчыкэгер ял сълне почеламут, марий муро дене йонгалтын. 32-шо гана эртгалтше «Колумб лудмаш – 2018» поэзий да муро конкурстений, Валентин Колумбын усталык пашаж деч посна, МАССР-н калык поэтше Миклай Казаковын 100 ияш дүмгечыжлан пөлеклалтын. Морко, У Торъял, Советский, Звенигово районла да Йошкар-Олагыч 60 наре участник ушнен.

3 номинаций лийын:

1. Литератур (М.Казаковын, В.Колумбын сълнымутыштым, руш йылмыш кусарыме, шке возымо почеламут-влакым лудмаш).

2. Йүкын лудмаш (14-17 ияш үдыр-рвезе-влак темлыме текстым ямдылалтде, наизусть тунемде лудмаш).

3. Муро (В.Колумбын мутшылан кельштарыме да авторский).

Сълнымут пайремым Эгерсала тўвыра пörтын артистше да тушко коштшо үдыр-рвезе-влак шиялтыш, шўвыр, тўмыр да гармонь йүк дене почыч. Верысе школын тунемшыже-влак Валентин Колумбын илыш корныжлан пөлеклалтше литератур композицийым ончыктышт. Вара конкурс тўнгале. Звенигово район Кужмара гыч Софья Алексеева ден Мария Макарован күсле йүк гай яндар йүкышт торашке шергылте. Нунын весела кумылышт калыкым сымыстарыш. Ты кечын тўжем юзо шомак сълнымут олык мучко шарлыш. Сенгыше-влакым чапле диплом да шерге пөлек вученыт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.
С.АРХИПОВАН да Л.ПЕТРОВАН фотожо-влак.

– Василий Александрович, мўкш тўня марийын илыш корныжым радамлаш мо таратен?

– М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрыште пашам ыштым чарнымеке, мый 16 ий шочмо мланде деч ордыжтө коштым. Йот кундемыште илыме годым яра жап шуко улмым шижынам. Паша гыч толмеке, кужу теле але шыже кастене мом ыштет? Мый шочмо йл-мем дене ятыр жап ом мутлане, сылне марий сем почеш муралтен ом колто, шочмо кундемысе яндар южым, онг тич налын, келгын ом шўлалте гын, вашке черланем. Чонем марий мландыш шупшын. Вет мый шкежат Морко район Уилем ялеш

сёр В.А.Пектеевын «Мўкш тўня марий» книгаже лектын. Тушко киноповестыым да почеламут-влакым пуртымо. Йошкар-Олаште Усталык ушем-влакын пёртыштышт книган презентацийже лийын.

Пўртўсын озаже – мўкш

шочын-кушкынам. Пошкудем-влакын пўрымашышт шинча ончылнем эртен. А туштыжо мыняр сюжет! Ача-аван шуко орлыкым чытымыштым ужынам. Кодшо курымын 60-шо ийлаштыже нуно пашадар олмеш пангалан пашам ыштен. Йоча-влак изинек колхоз пашаште индыралт кушкыныт, шкежат тыршенем. Паша – паша дене, но марий калык пайремжым кузе сылнын эртара ыле тунам! Кажне марий сўан – тиде спектакль! Мыняр калык погына, пошкудо ялла гыч уна-влак толыт. Чыла йўла тўрыс да радамын шукталтеш. Теве налеш Ўярня пайремым але Шорыкйолым. Кузе ял калык нине пайремлан ямдылалтын! Пошкудо яллаш коштыныт. Чыла тидым арален кодыман, самырык тукумлан палдарыман.

– Тыланда мўкш тўняже мо дене лишыл?

– Йолташемын, кумдан палыме сўретче Иван Ямбердовын, аваже ўмыржө мучко колхоз мўкшотарыште пашам ыштен. Марий ўдыра-

маш-лан мыняр чыташыже пернен:

самырыкак марий деч посна кодын, ныл изи йочам шкетын йол ўмбака шогалтен, а пашаже мыняр логалын?! Иван Михайлович мўкшотарыштак кушкын. Чыла тидын нерген йолташем шуко каласкален. Ачамат ўмыржө мучко мўкш ончышо лийын. 20-30 мўкш омарта дене кученна. Ачам ойла ыле: «Мўкш воктене шкаланат мўкш гай лийман – нунын семынак пашам ышташ, чыла сылным йўраташ кўлеш». Куткат пашам чот ышта, но тудо чонештыл ок мошто. Сандене олыкышто сылне пеледыш кушмым, шуко пеледышан пушенте-влак улмым огеш пале. Пўртўсын чын озаже – мўкш. Мўкш-влак кенеж мучко чыла пеледышым шупшал шуктышаш улыт, уке гын нуно вес шошым огыт пелед. Мўкш деч айдеме тукум шукулан тунемшаш.

– Произведенийым киноповесть семын возенда. Тудын негызеш, илен-толын, кино воялзашаш?

– Москваште пашам ышты-мем годым землякна, режис-

сёр Андрей Эшпай дене вашлийын мутланенем. Икмыняр кинон пырля сниматлымеке, Андрей Андреевич каласыш: «Тый шкежат кугу опытан режиссёр улат. Пиж пашалан, шонымо кинотым сниматле, мый тыланет полшем. Но ончыч шийвундым кычал». А мый ордыж кундемыште илен чот ноенем, налым да шочмо элышкем пёртылым, мўкшым ончаш кумыланым. Тевыс илыш адак в а ш т а л т е , М.Шкетан лўмеш Марий национальный драмтеатрыште уэш пашам ышташ тўнгальым. Ала, жап эртымеке, «Мўкш тўня марий» киножат воялзалтеш?!

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Мый шонышым –
ок тол тетла у кече
Мый шонышым –
ош кече ок нўлталт,
Мый шонышым –
осал шўм сусыр верчын
Тўня йомеш,
лиеш пытаргыш тат.
Уке улмаш –
тугак мура пўрткайык,
Тугак ош кече
мландым шымата,
Тугак пўрдеш шўшкен
тулан сандалык,
Окмак тўня
тугак оксам тапта.
Кўлан кўлат,
кўлан могане сомыл –
Коршта, шортеш
я кўрыштеш чонет?
Тыят тентече
кочкыч весын омым –
Шўмешыже шўртнен
утарышыч вуэт.
Молан шортат,
кўлан тынар ўпкежө?
Толеш кушеч
лыжга да шўм ласка.
Ит вучо весе деч
мўян ленежым –
Ўдет тўняшке мом,
налат тугай саскам.
Василий ПЕКТЕЕВ.

Кенже каникул годым түткө лий!

1. Кече чот ырык-
тыме годым вуйчие-
мым чийыман.

2. Па-
лыдыме
верышке
йүштылаш
пурман огыл. Шукертак палыме
верышке пуренда гынат, вүд
йымалне шуко лийман огыл.

4. Кукшо
шудым ида йү-
лате – пожар
ылыжын кер-
теш!

3. Чодыраш кай-
ымыда годым кужу
шокшан тувырым
чийыза.

Огай

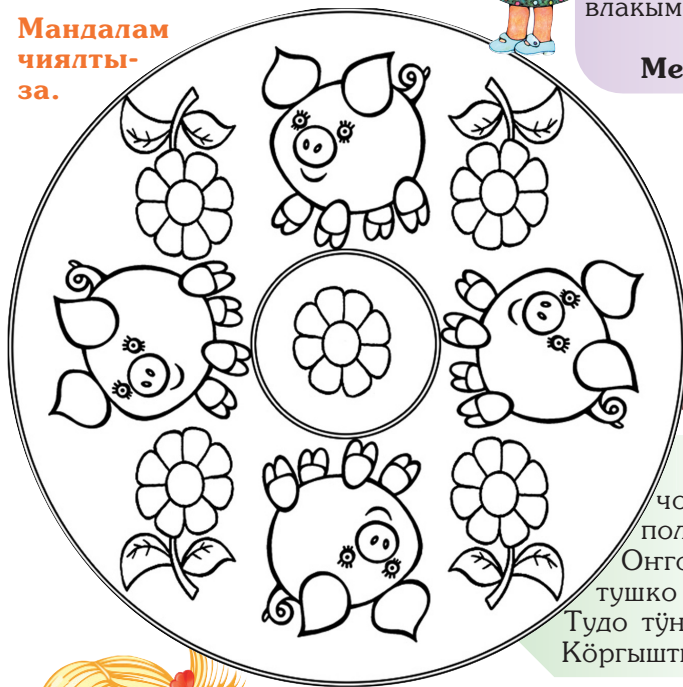
11 июль

Шоколадын түнямбал кечыже.

1828 ийыште голланд химик
Конрада ван Хау-тена какао поро-
шокыш какао-үйым ешарен. 20
ий гыч Германийыште шокола-
дын рецептым шонен луктынг.

Мандалам чиялты- за.

Ен лүмлан почела- почела мут

«Сүретыште көн чурий?» –
Палынеже пеш **Юрий**.
«Тиде мыйын чурий» –
Мане тудлан **Качырий**.
«Тиде кайык вет киса?» –
Палаш төча **Лариса**.
«Киса огыл – вараксим», –
Рашемда тудлан **Максим**.
«На, тиде тылат, пөлек», –
Куанен пуа **Олег**.

«Могай огай калош!» –
Өрмалген онча **Ольош**.
«Тиде янлык – гиена?» –
Палыш ала-мо **Гена**.
«Уке, тиде – лев», –
Умылтарыш Сошин **Лев**.
«Снеге погаш каена», –
Пелештале **Милена**.
«Айста каена погаш!» –
Колтыш йывыртен **Аркаш**.
– Машинам нал(ы)на,
Миклай, –
Шулдыракшым ончаш кай.
– Мом ойлыштат, **Оксана**?
Уке мемнан оксана.

«Улам мые пешак патыр!» –
Моктаныш таче **Пөтыр**.
«Кушто тыйын вий?!» –
Темдал пыштыш **Ивий**.
«Таче кече пеш кечан!» –
Куанен онча **Эчан**.
«Туге шол, яндар кава», –
Пелешта тудлан **Вова**.
Чевер мөржым **Ана**
Ончен шоген
куана.
Вот тиде сий!
Тамлен ончыш
Ведасий.

Л.СОШИН.

8 июльышто

Российыште Еш,
йоратымаш да ўшан-
ле улмо кече палем-
далтеш. Но шуко
шонгыенгын ешыже
уке, садлан нуно
Шонгыен-влакын
пörтыштышт илат.
Нуным кө саламла?
Руэм школ пеленысе
лагерьыште «Поро
паша арня» эртен,
йоча-влак поро
ты л а н ы м а ш а н
открытым ыштеныт.
22 июньышто лагерыш Марий Эл
Республикысе «Мария» ашнаш налше
еш-влакын ассоциацийыштым вуйла-
тыше Л.В.Золотарёва толын. Тудо
йоча-влаклан поро кумылым ончык-
тымо нерген ойлымаш-влакым лудын,
келшымашым пенгыдемдыше модыш-
влакым эртарен.

Поро паша

Л.Г.ИВАНОВА.

Медведево, Руэм.

Кок кутко

Чодыраште шуко куткы-
шуэ уло. Куткышуэште шуко кутко ила.
Икана кок кутко түшка деч шылын
каен. Нуно тыгела-тугела йомын
коштыныт. Кас велеш йүр
түнгалын. Кок кутко шке куткышу-
эшкышт миен шуын огыл. Ала йомыныт,
ала вес түшкаш ушненыт.

Мутер

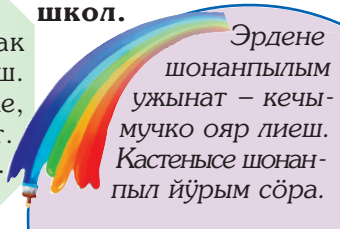
Мандала – Түнян
чоңалтмыжым схеме-влак
полшымо дене ончыктымаш.
Онго – космосын символже,
тушко квадратным сүретлат.
Тудо түнян ныл велжым ончыкта.
Кörгыштыжö – эше ик онго.

Писылудыш

Илья ИГНАТЬЕВ.

1-ше Морко
школ.

Эрдене
шонанпылым
ужынат – кечы-
мучко ояр лиеш.
Кастенысе шонан-
пыл йүрым сора.

КОНКУРС!

«Икымше транспортем»

Кристина ШЕРБАКОВА.
Кужәнер, Шүдымарий.

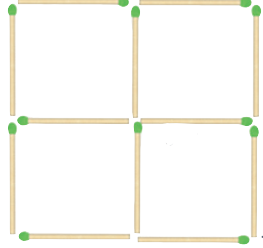

Матвей ЕРМАКОВ.
Марий Турек, Арбор.

Мария МАМАЕВА.
Кужәнер, Кугу Регеж.

«Чоткар» легендыште Эшполдо мурзалан мом сөрән?
Вашмут: Чоткарым ондален кынетлаш.

Кок шырпым вашталтен, шым квадрататм ыштыза.

Парня модыш

Лыве

Чевергалын олыкеш Ош пеледыш пеледеш. Тудым лыве йөрата, Эркын шинчын лүнгалта. Каналта, вара уэш Куанен чонештылеш.
А.ЯКОВЛЕВА.
Йошкар-Ола.

Ончалза, южо пеледышыже лывылак коеш. Вич лывым муза.

Концертм ончаш пуреш 753 ег билетым налын. Икна на 22 ег, вара адак 32 ег билетым мөнгеш пörтылген. Концертм мыйяр ег билет дене пурен?

Тыште могай мут лекте?

1. А,Г,Е,Ё,Ж,З,К,Л,М,Н.
2. А,В,Е,З,К,Н.
3. А,Б,Е,З,К,Н.
4. А,В,Е,З,К,Н.
5. А,Г,Е,Ё,Ж,З,Й,К,Н.

Максим СТЕПАНОВ.
Морко, Шап Унчо.

Овара гын - оварчык гай, чиен шогалеш гын - кече гай.

***
Шикшыже пеш лектеш, паровозшо ок кудал.

Кöлан могай кол логалын?

	А	Б	В	Г	Д	Е	Ё	Ж	З	И	Й	К	Л	М	Н
1															
2															
3															
4															
5															

Индекс: Марий Элыште, Пошкырт ден Татарстан кундемлаште - П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ 1245..
Формат - А-4-8.
Директор-тун редактор Л.В.Семенова.
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru, yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.pro, Тел. 8(8362) 45-22-82 (факс).

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культур, печат да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, «Ямделий» газет» кугужаныш унитарный казна предприятий.
Газетым редакцийште погмо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций сфериште да культур наследиим аралымаште законодательством шуктен шогым эскерше Федеральнй службн Приволжский федеральный округыо управленийшытыже регистрироватлыме. Номер - ПИ №ФС 18-1999, 2005 ий 10 февральшыте пуымо.
Газетым Печать да массовый коммуникаций шотышто Федерал агентствын окса польшыж дене лукмо.

Печатьшы пуымо жап - 14-00, фактически - 13-00.
Авторын да редакцийн шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт. Ак - кутырен келшыме почеш.
Редакцийн да издательн адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20 (юридический) Энеруьбал Амстердам, 1 (фактический).